

A „KELET” előfizetési díja:
 Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
 Egész évre 16 frt.
 Félévre 8 „
 Negyedévre 4 „
 Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
 Egy szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szálás:

Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEB CÍKKEK DIJAZTÁNAK

Kéziratok nem adnak vissza.

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fülvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteint et Vogler (Wallfischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasensteint és Vogler hirdetés köv. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapesti Szevitár 5. sz.

Nyitóléri cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stoja János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kolozsvár, 1878. szept. 11.

(?) Azok, kik ma is azzal izgatnak Európa nemzetközi politikája s különösen külügyi kormányunk eljárása ellen, hogy Törökország integritása jog lett volna tartandó s ezáltal eleje veendő Russia elnyomulásának: sajnosan hathatós egy leczkét vehettek az epeki orgyilkosság tényéből.

Ime, a padisah, a minden igazhivók hatalmas ura, elküldi saját képeben egyik musirját saját földére, saját alattvalói közé, hogy felásapadást tudtúl adja „hü” népeinek — s a hü népek egész kedélyesen lekasza-bolják a musirt; házat, mint valami párizsi comunardok, petroleummal fölegetik s talán arra várnak, hogy a fényes arcu padisah küldjön még egy néhány fölkonczolni való musirt.

Egyidejűleg érkezik a hír, hogy a fölkelők Izzet pasát lelőtték; Konstantinápolyban újabb összeesküvés fedeztetett föl a Muradisták között; a palota-örseget meg kellett kétszerezni s számos elfogatás történt. Változatosság kedvéért Montenegro támadását is jelzik, a neki jutott török terület elfoglalása érdekében s nem valószínűtlen, hogy maholnap a görög actió is megindul.

A magyar ellenzék bölcsei pedig verik a mellüket, hogy monarchiánk elszalasztotta a legmegbízhatóbb szövetségest; hogy a török állammal kezét fogva meg lehetett volna semmisíteni Oroszországot s biztosíthatunk volna magunkat mind a német egység, mind a panszlavismus áradata ellenében örök időkre.

Valóban, különös fajta logikának kell annak lennie, mely ily hathatós tényekkel szemben is ragaszkodni tud a maga érzelmi álláspontjához s mert valamit óhajt, hiszi is, hogy valósággá foghatott volna válni.

A főn elsorolt tények kétségtelenné teszik, hogy európai Törökország a végfelbomlás processusára immár megért s egy eredeti alkot-elemeire szétválandó államot nincs az a hatalom, mely állandólag összetartson. Európának tehát nem az volt a földadata, hogy a hullát galvanisálva némi mozgásban tartsa, hanem az, hogy a szükségkép forrongások közt véghezmenő felosztás vehementiáját lehetőleg szük határok közé szorítsa s mintegy csak őrtanyákat állítson, melyekről e felosztás lefolyása ellenőrizhető, s e határokon kívüli való terjedése meggátolható. A széna, szalma kazalok égését nem az anyag szétszórásával oltják, hanem engedik, hogy magukban elhamvadjanak s a gond csak arra terjed, hogy a rész tovább harapozása meggátolassék.

Azt minden értő beláthatta, hogy a Balkán-félszigeti elemek azonnal tüzet fog-

nak, mihelytt az addig elégségesnek bizonyult fékező erő elnyomó hatalmát tovább gyakorolni nem tudja. A földat tehát nem az volt, hogy az elerőtelenedett kar hatalmát más erővel pótoljuk, hanem, hogy az egységében részessé válható gyű-nyag lehető sok felé szakíttassék, közbe-közbe elkülönítési vonalak alakíttassanak, elszigetelt érdek-körök teremtessenek s aztán, hadd folyjon a biztos őrizet alatt a külön-külön érdek-körök kristallizációja, a számítás az levén, hogy az előbbi háborgás lassanként kitombolja magát s minden érdek-kör tényezői magukkal lévő elfoglalva, fedelni fogják az egységeseles phantasmagoriát üzni s így állandó veszedelem teremtenei és föntartani az egész Európára nézve.

A berlini congressus rövid mondatokban foglalt határozatai a külön érdek-körök megteremtését mondták ki s mindenki tudhatta, hogy az előbb egy testet alkotó tagok szétszakadozása convulsiók nélkül véghez nem fog menni; de a hitetlenkedőknek, ugy látszik, előbb ad oculos kelle demonstrálni, hogy a török állam előbbi összetartó ereje csakugyan végleg meg vala bénulva s mulhatatlan m á s alakulásokra vala szükség, ha a chaos tovább harapozását meg akartuk gátolni.

Im a demonstratio Boszniában, Hercegovinában, Albániában foly. A ki még ezekből az argumentumokból sem bír okulni; a ki még most sem tudja e tényekből azt a meggyőződést meríteni, hogy európai Törökország alkotó részei más configurációba valóan rendezendők s a ki most nem tudja belátni, hogy a választás csak arra szorított, hogy vagy az egész Balkán-félsziget, a maga egységében, orosz főhatóság alá kerül, vagy pedig részei kékre osztva decomponálандó: az menjen el Mehemed Ali helyébe, Albániát pacificálандó. Ott megtartják a logikára.

— Horvát küldöttség a királynál. A 14 tagból álló horvát küldöttséget, melynek élén Cernadak, zágrábi alpolgármester áll s mely a szieszek-novii vasút ügyében rándult fel, tegnapelőtt fogadta a király, ki a „D. Zig.” szerint a következőket mondá a küldöttségnek:

„Örülök, hogy szóval is megmondhatom önöknek, mit már írásban is nyilvánítottam, hogy meg vagyok hatva a Horvátország által a mostani időben hozott áldozatok által, úgy szintén csapataink odaadása és vitélisége által is. Kérem legyenek erre nézve tolmácsaim a horvát lakosságnál.

Ami a szieszek-novii vonal kiépítését illeti, a alkotmányos nehézségek

nal hirt adott volna róla. Ha egészen ártatlanul, mert Pellet szándékosan nem volna képes roszt tenni, szerepet játszott volna e szomorú drámban, és akkor készakarva elhallgatja, úgy nem valószínű, hogy most meg igyekszik a figyelmet ismét a tárgyra vonni. Azonban ez alatt minden-esetre lappang valami, mi előbb utóbb napfényre fog jöni.

Raynor orvos abban hagyta e tárgyat, nem folytatta többet, őcsese nagy megnyugvására. Levette kalapját, hogy meghűsítse magát e meleg nyári éjben, s elkezdett a fényesen ragyogó csillagokról beszélni, melyek oly szépen tekintenek alá az égből.

— Még csak egy kis várakozás Frank, pár hét, hónap, vagy év, melyet el kell tölteni enyomorult életben, és akkor tudni fogjuk, mik azok a csillagok, s követjük égi útjukat.

Másnap reggel megjött a Frank által oly ohajtva várt levele az őrnagynak. Midőn a levelet kibontotta, egy husz fontos bankjegy hullott ki belőle, melyet a jószívű őrnagy, szeretetének jeléül zárt bele számára.

„Kedves fiam! így hangzott a levél, Nagyon szomorú szívvel írom neked azt, hogy Anna, nagydnéd, csakis őtszáz fontot hagyott számodra. Megvallom, szilárdan hittem, hogy három ezer font van hagyva. Természetesen, hogy a hiányzó részt ki fogom pótolni.

Még mindig nem tudjuk megkapni az Anna nénéd pénzét s értékpapirjait. Mihelyt előkerülnek, azonnal küldeni fogok neked egy három ezer fontra szóló utalványt.

Reményelem, hogy fivérem eddig jobban van, s Edina is egészséges. Mindnyájan azt óhajtjuk, bár átjönné egy kicsit Springlawn-be, hogy

forognak fenn, a miben tőlem függ előmozdítandam az építés ügyét.”

Ezután a deputáló a hadügyérhez ment, ki azt mondá, hogy ő a vasutat már 2 év óta akarja kiépíttetni s most már reméli, hogy bizonyosan létre fog jönni.

Ugyanezen vasut kiépítése tárgyában jelenti egy könyvomat lap, hogy a közlekedésügyi miniszterium s a hadügyminiszterium között élénk tárgyalások folynak. Legközelebb az ügy minisztertanács elé kerül.

— A első fokú bíróságok újabb szervezése tárgyában alkotott 1875. 36. tcz. kimondván, hogy az újjászervezés három év alatt befejezendő, köteleességóvé tette az igazságügyminiszternek, hogy az e három év elteltét követő három hó alatt pontos statisztikai adatokat terjeszsen a törvényhozás elé minden egyes törvényszék és járásbíróság ügyforgalmáról, hogy azok alapján a törvényhozás mind a bíróságok számát, mind a területek beosztását s a székhelyek meghatározását, mind pedig a bírói létszámot végleg megállapíthassa. A bíróságok újjászervezésére kitűzött három év. jú. 4-én letelt ugyan, de az országgyűlés toloszlása következtében nem lehetett a miniszter azon helyzetben, hogy a szóban forgó előterjesztést 3 hó alatt benyújthassa. Annak egybeállításán jelenleg dolgoznak az igazságügyminiszteriumban, s az előterjesztés az új országgyűlésnek első ülészakában be fog nyújtatni.

— Az orosz lapok Ausztria-Magyarország ellen folytatják támadásaikat. A „Russkij Mir.” legújabb száma így nyilatkozik: „A török kérdés után az „osztrák” kérdésnek kell jönnie. Többször mondtunk, hogy a keleti kérdést csak úgy lehet sikeresen megoldani, ha az osztrák-szláv kérdésszel Ausztria-Magyarország kezdődnek. — Hogy Törökországgal jól végezzük dolgainkat, Ausztria-Magyarországgal kellett volna kezdeni, ezen mindentféle cselészövény főforulunk gyűlöletet szítanak, ezen „látszólagos hatalommal”, mely minden törekvésünket a szláv keleten paralizálja. Viszonyainkat az álnok Ausztria-Magyarországgal szemben pontosan s határozottan kellett volna meghatározni.

Hátunkat, nemcsak katonai szempontól, hanem politikai oldalról is kellett volna biztosítani. Ausztria-Magyarország velünk szemben képviselte az egész Európát, ő panaszkodott, válaszolt, tiltakozott, intrigált; a képzelt európai concert nevében jegyzéket írt s a terebisi gróf volt abban hangadó. Ausztria-Magyarország legfontosabb eszköze volt Angolországgnak. Ha mi Ausztria-Magyarország gőgjét megsemmisítettük volna, a dolgot felényíre könnyítettük volna. A multból keserű tapasztalásunk maradt, hogy nekünk Ausztria-Magyarországtól okvetlenül el kell válni, az eddigi ba-

segítsen a bepakolásnál. A jövő héten mind eljőnek Sasvárra s nem tudom, hogy igazodnak el, ha Edina nem megy segélyökre.

Mindnyájatokat szívesen ádvözöl szerető nagybátyád, Raynor Ferencz.

„Hogy is van az, gondolta magában Frank, midőn a levelet elgondolkozva összehajította, hogy mi mindnyájan, minden baj és nehézség között, mindig csak Edinától várunk segélyt és vigaszt.

Tizenhetedik fejezet.

Napfényre jó.

Tisztelendő Bakup Titus, ki a tennach-i hitközség lelki ádvére ügyelt fel, három egymást követő vasárnapon hirdette ki, Pilt Áron ifjulegény és Perkins Noemi hajadon, közelgő egybekelését. A harmadik kihirdetést követő hétfőn, megjelentek a templomban, Áron egy fiatal bátyás és Noemi, ki nem igen mondható valaminek, s nem is nagyon sokat ért, hogy összeeskettessenek; mindkét részről velők jöttek hozzátartozók.

Ez volt a második esketése mr. Bakup Titusnak Tennaachban tartózkodása óta, épp oly félenk és tartózkodó volt most is, mint első alkalommal, de még is szerencsésen elvégezte teendőjét, hogy hogy a pár férj és nő lett, a nélkül, hogy ő beleslót volna.

Az egyházi is jelen volt, s fontoskodólag végezte tiszteit. Trimné is ott volt, mivel jó ismeretségben állt a mátkapárral, s szőlpen felöltözte elment a templomba, hogy a többiekkel végig nézze a szertartást. Az esketés után következett a hivatalos teendő s szentélyben. Trim elő-

rátságos köteleket szétlenni s az új viszonyokat vele szemben a szláv politika alapján inaurálni.”

Bosznia jövője.

(B-n.) Mi volt ezölja Boszniának, a midőn monarchiánk békés irányu occupatiójának, fegyverrel kezében állott ellent, nem kutatjuk; ugy azt sem, ha vajjon nem communisticus vagy absolutisticus ezöljek kivételre akarnák-e az osztrák-magyar occupatiót némelyek kizsákmányolni?

Vannak az izgatók között olyanok is, kik specialiter szláv-faj érdekből indulva ki, egy déli szláv birodalom felállítását helyezik kilátásba, melynek aztán központja Bosznia lehetne.

De vajjon bármelyik esetben e kettő közül: mi haszon háramolnék ebből Bosznia jövőjére?

A communismus felülkerekedése nem állhat érdekében egyellen államnak, vagy népek sem Ezt talán nem szükség okokkal támogatunk.

Az absolutismus köpenyge alatt sem nyerhetne Bosznia semmit, mert ez a nemzetiségi érdekeket sem véte tekintetbe, egyenesen csak a maga érdekeit veszi tekintetbe.

A nemzetiségek aspirációi győzelmének pedig újból csak az orosz colossus erősbödése vennie hasznát.

Általában véve, Boszniának nem az volna érdekében, hogy a török szelidebb természetű váduraságot egy őnző, nagyvárágó és telhetetlen orosz védnökséggel felcserélje; hanem az, hogy belügyi szabadalvú irányban fejlesztve, mihamarabb irányadóvá váljék a szláv elemek közt.

Ha ezt egyszer előli, minden erőlködés nélkül körülötte foguak csoportosulni a körülte lakó szláv-fajok, míg az orosz absolutismus, az alkotmányos érzelmű szlávokat elidegenítene tőlük.

Általában erős hitünk, miszerint az apróbb államok alkotmányos szabadságát is csak az biztosíthatja, ha az alkotmányos szabadság lehetően biztosított, mert csak akkor fogjuk mindnyájan oltalmunkba venni a szabadság élvezetét.

Ez esetben van jövője Bosznia fejlődésének is, míg egy déli Szlavia alakítás a által csak is parancsoló gazdát cserélné.

Bosznia megszállása.

Pappenheim vezérőrnagy jelenti Raguzából: Trebinje megszállása után a Trebinjei cizca hídán délután 3 órakor hevesen megtámadták a felkelők a 74. gyalogezrednek ott hagyott fél zászlóalját. Lenk ezredes, a tüzérség főnöke, is ott volt és egy áteget rendelt ki a fölkelők ellen és ekkor egy óráig tartó harc után látározottan visszavertek a fölkelők. Schmidt főhadnagy és a 74. ezredből 6 ember elesett, 8 ember hiányzik. A Trebinje mellett táborozó csapatokat is lövésekkel háborgat-

vette az anyakönyvet s felnyitotta, hogy mr. Bakup eleibe helyezze.

Ekkor megpillantotta az utolsó beírást. Az egyházi az egész könyv minden orát oly jól ismerte, mint ünnepi cipőit, melyen nagy fekete szalag csokor díszelgett.

— Uram isten! kiáltott fel elbámulva, itt egy új házasság van beírva!

E felkiáltásra az egész társaság a könyv köré sereglett.

Bakup tiszteletes, ki most hirtelen visszamelekezett amaz esketés körülményeire s arra, hogy eddig mindent jól titokban tartott, egyszerre nagyon idegessé lett.

— Hogyan, mr. Raynor Frank volna ez? kiáltott fel ujjal az egyházi, miközben szemeit merőn szegyezte a könyvre, s alig tudott ijedel-méből magához térni, és miss, miss — no illet, illet még életemben nem értem meg! Ön esket-te őket össze, tiszteletes ur? szolt a könyvet oda tartva a lelkes élé, tisztelendőségéd saját aláírása ez?

Ő tisztelendősége kezébe vette a könyvet, néhány szót mormogott, mit senki sem értett meg, s beirta a jelenben történt esketést.

Miután ugyanazon lapra lett beírva, melyen az előbbi állt, ugy azok, kik jelenleg írták alá neveiket, kiváncsiságuk kielégítésére, elolvashatták ama két nevet: Raynor Ferencz, s St. Clara Margit.

Ha Trim, az egyházi, csak magára lett volna e felfedezésékor, mint okos és hallgatag ember, talán titokban tartotta volna a dolgot; de szerencsétlenségre nem egyedül volt a templomban.

Nyolcz, tíz ember is volt jelen, a papot oda

ták a körül levő kulákból. Két század küldetett tehát a helyzejtő magtisztítására, Lenk ezredes pedig az ügyukat igazgatta a kula ellen, míg az éjszaka végét nem szakította e vállalatnak. Domin hadnagy a 74. ezredből elesett. A török rendes katonaság a fölkelők tüzelése dacára a táborban maradt, és ők is szenvedtek veszteséget. A fölkelők közül mintegy 20 ember esett el.

A bihácsi harcokban szenvedett veszteségek, az eddigi jelentések szerint jelentékenyek. A 23. gyalogezredből megsebesültek: Le Gay Albert ezredes az ezred parancsnoka, Lipókh Károly, Soutchesk Rudolf, Kempf János századosok; Csanay Valér és Popovics Ditoir főhadnagyk; Colombi Károly, Babics Antal, Seiff Károly és Melkunn Károly hadnagyk; Sandman Emil tiszthelyettes hiányzik. A 79. gyalogezredből megsebesültek: Kokotovic Sándor alezredes (könnyen és az ezred parancsnokságát újra átvette); Gruicics Demény, Ballaska Károly, Löhnert Ferencz századosok; Trubovics György főhadnagy és Glaser tartalékos hadnagy. Elestek: Napialo Márk százados és Munk Tódor főhadnagy. Hiányzik a súlyosan megsebesült Steyskal János százados. Szeptember 8-kaig 400 sebesültet vittek a kötöző helyre.

Utólagosan jelentik a Dobo mellett szept. 4. és 5-én megsebesült és elesett tisztek névsorát. Szept. 5-én Gröller Elek alezredes, Langer Ferdinand főhadnagy és Richter hadnagy az 54. ezredből megsebesültek. Szept. 5-én a 8. ezredből elestek: Klein főhadnagy, Schmidtmeister és Limacell hadnagyk. Megsebesültek: Posteli, Höppler, Alle és Martinek századosok; Mendeim főhadnagy; Nemanics és Ebersberg hadnagyk. A 16. ezredből megsebesültek: Suojevics százados, Brodsky hadnagy. A 29. ezredből elesett Chor-nitzer hadnagy. A 45. ezredből elesett Benigni tiszthelyettes; megsebesültek Slnetiz százados és Tichy hadnagy.

Zach vezérőrnagy jelenti, hogy e hó 7-én délután 3 órakor erős támadás ellen, és visszahárítva Zavaljébe. A nem jelentéktelen veszteségekről hiányzanak a részletek.

Az orosz lapok határtalan kifakadásban kelnek ki Ausztria-Magyarország ellen. A „Russkij Mir.” Czettinjéből egy tudósítást közöl, melyben az mondatik, hogy az osztrák-magyar katonák, mint az asszonyok harcolnak, és hogy a hercegovinaiak az idegeneket nem-sokára kiűzik ez országból. Elbeszéli továbbá, hogy Philippovics tábornagynak utja el van vágva, Jovanovics tábornok a legnagyobb inségben van s Szapáry el van fogva, úgy hogy Ausztria-Magyarország fejedelme ezen szorultságban kényszerítve érezte magát egy távirati jegyzékben Nikita fejedelem segélyt igénybe venni.

sem számítva, s miután annak is fele nőnemhez tartozott, tehát itéle meg maga az olvasó, ha maradhatott-e a dolog titokban?

Az első volt Trimné, ki elterjesztette. A násznép elszólt, a nélkül, hogy őt meghívták volna résztvenni a lakodalmi vendégségben, mire tulajdonképpen számított volt idejövetelekor. Miután Trim Marinak e napon semmi különösebb teendője nem volt, elment Floathoz, a fűszereshez, hogy egy kicsit fecsegen a világ folyásáról. Float asszony, ki közsvényes bánatnak miatt évek óta csaknem bna volt, kivált kezeivel, a bolt mögötti kis hátulső szobában ült szokott kar-székeében, s Pellet Balázs meleg tejet töltött neki egy csészébe. Ha még oly meleg idő is volt kűnn, Floatnénak meg kellett lenni tűzésnek a kandallóban, s csináltatott is mindig. Floatné erős izmos nő volt, szerette a jó életet s kényelmet, s ki az élet jó és rozsl oldalait a legnagyobb egykedvűséggel fogadta, még férje nagy ragaszkodását is az arany bányához. Pellet Balázs nagyon szerette, mert ez mindig kész volt apró szolgálattételekre irányában, mintha saját anyja lett volna.

Pellet Balásznak voltak jó és rozsl tulajdonai, mint a legtöbb embernek, csak egyetlen pontban, tudniillik Bell Rózsálira nézve, birt merőben kifacsart eszmékkel.

„Adja ide, majd töltök én, szolt Trimné, s kezébe fogta a tejes kannát. Önre szükség van ott kűnn a boltban, egy verő velem együtt láptt be a házba.

Kitöltvén a tejet, a kannát ismét a tűz mellé tette, átadta Floatnénak csészéjét, s egyuttal elkezdte őt mulatgatni az anyakönyvben tett felfedezéssel.

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

EDINA.

Angol regény.

KÉT KÖTETBEN.

Irtá:

WOOD ASSZONY.

ELSŐ KÖTET.

Tizenhatodik fejezet.

Váratlan izgalmak.

(53-ik folytatás.)

Frank nem felelt semmit, most ismét a tárna közelébe jutottak, s látták mint tolong ott a sokaság.

— Csak nem merném állítani, szolt az orvos halkan, hogy Pellet tudja, miszerint Bell csakugyan ott alant fekszik, hogy talán jelen is volt a balesetnél, vagy, hogy még maga is oka —

— Nem, nem! kiáltott fel Frank, az nem valószínű, hogy részes volna benne.

— Hogy még egészen bizonyos nem vagyok a dologban, ez csak onné van, mert sok körül-megy, szol feltevésem ellen, folytatá az orvos nyugodtan, s nem is figyelt a félbeszakításra. Ha tanuja lett volna Pellet a balesetnek, látta volna Bell elcsuszását vagy ilyesmit, akkor azon-

Dobojból jelentik a Fremdenblattnak 8-áról: A 79. ezred egy kombinált csapata hősi tettet vitt végbe 4-kén. E csapat 70 emberből állott és az ellenség megfigyelésére küldetett előre Poljanec hadnagya vezetésével. A leghévesebb tüzelést kiállotta a 8. ezred megérkezéseig. Vesztesége 5 vagy 6 ember. Keresztény bosnyákok ma az Abele ezred két nehéz sebesültjét hozták ide a hegységből. Tegnap 300 rendes török katonát, köztük 61 tisztet mint foglyokat és a Szerajevóban elfoglalt ágyukat 160 kocsin Bród várába szállítottak. A csapatok lelkesedése nagy.

Szerajevóból jelentik a „Fremdenblatt”-nak 9-ről: Tegnap Hadsi Afti vagyonos kereskedőt a fölkelésben való részvétele miatt agyonlőtték. 20,000 frt váltságot ajánlott föl életéért, de hiába. Hafiz pasa titkárait is agyonlőtték; a vizsgálat alkalmával kijelentette, hogy Hafiz pasa szította a lázadást, és Belalovácban, midőn visszatuzott Zenicából, bátorította a fölkelőket. Az egyik meszelben 30 emberből álló conventiculumot leptek meg; ezek föl akarták gyújtani Szerajevót. Többeket elfogtak. A vizsgálat folyik.

Külröld.

Mehemed Ali pasa meggyilkoltatásáról a berlini Montagsblatt szerint a következő sürgöny intézte Szarfat pasa a berlini török nagykövethoz:

On tudja, hogy Mehemed Ali pasa megbízást nyert, hogy menjen azon vidékre, melyek Szerbiához és Montenegróhoz fognak csatlakozni, és pedig azon czélból, hogy nyugtassa meg a kedélyeket és készítse elő a lakosságot arra a változásra, melynek folytán olyan elemekkel fog egyesttétetni, melyek egy eredetre, mint vallásra nézve degenek. Onné, a hol megbízatásában járt el Mehemed Ali, éppen most kapjuk a következő végtelező fájdalmas jelentést: Djakova és Ipek (Peca) lakosai öszszecsoporsoltak és ostromolták a konakot, a hol Mehemed Ali volt szállva kíséretével, úgy hogy véres küzdelem fejlődött ki a tábornagy testőrsége és a lázadók közt. Mitűn ezek folygnyították a konak egy részét, Mehemed Alinak sikerült egy megerősített kulába menekülnie. A fölkelők utána mentek, erőszakkal benyomultak rejtekebe, és a tábornagyot és kíséretéből néhány tisztet meggyilkoltak.

E jelentésre csak annyit jegyzünk meg, hogy Djakova és Ipek lakosságainak öszszecsoporsolása, minthogy a községek körülbelül két mérföldnyire esnek egymástól, fölkelésnek is beillik.

A kozáni fölkelésre vonatkozólag értesül a Pester Lloyd Konstantinápolyból, hogy a lázadást még most sem nyomták el és azokból a rendezabályokból ítéve, melyekhez nyulnia kellett a portának, némi jelentőséget nyer az. Hivatalos kommuniké szerint hat zászlóaljat küldöttek a lázadók megfenyítésére, melyeket Izzet pasának az 5. hadtest tábornagjának bocsátottak rendelkezésére. A porta fölszólította Dsevdéd pasát Sziria főkormányzóját is, hogy néhány detachementnal a helyszínre siessen. Alaplatannak bizonyul az a hír, hogy Kozanli Ahmed pasát meggyilkolta valamelyik rendőrtiszt. Sőt inkább Ahmed pasa most is vezeti a mozgalmat. A török lapok fölbőrborodással szólnak Ahmed pasáról, a kit jótéteményekkel halmozott el a porta, és a kinek nem régen 6000 piaster havi pensiót biztosított, és a jelen válságos körülmények közt mégis szítja azon tartományban a fölkelést.

A bolgár fejedelmi székre egy újabb jelölt is akadt, még pedig Karagyorgyevics hg., a szerb trónpárendens. — A bolgárok, mint Bukarestből távirják, főleg azért kezdik Karagyorgyevics jelöltséget emlegetni, mert nagyon el vannak keseredve Szerbia ellen Nis és Piro annexiója miatt, a szeretnének oly fejedelmet, aki ellensége Szerbiának. — Megható szláv testvériség!

A Politische Correspondenz jelenti Konstantinápolyból: Mehemed Ali meggyilkoltatása rettenetes hatást idézett elő. A porta elhatározta, hogy erőlyes rendezabályokhoz nyul az ószerbiai és albániai lázadókkal szemben. Macedoniába is erőltetéseket küldenek, a hol aggasztó jelei mutatkoznak a zavaroknak. Eddig 25,000 orosz volt el.

A macedoniai állapotok.

A macedoniai állapotokról következők írják Szalonikiból a Pressének: Kliszeralja falu mellett, Velezzétől három órányira, megtámadták a törökök Robe bolgárembert, kifosztották s agyonlőtték; Pingo bolgárembert szintén kirabolták és megsebesítették. A vellezei lakosok rendkívüli sokat szenvednek, valóságos ostromállapotban élnek. Senki sem mer távozni a városból, oly csekély a közbiztonság. Velezzébe sürgönyt küldött a kormány, hogy haladéknélkül hajtsanak be 150,000 piastert. Pedig a török kormány kíméletben az adók behajtásában, de alátvalóinak sorsával nem törődik. Aug. 16-án kihirdették a vellezei lakosoknak, hogy a szultán nevenapjára világítsák ki a városukat. A kivilágítás azonban nagyon gyengén sikerült, mert még a törökök sem világították ki házaikat. A padisah

— mondották ők — eladott bennünket a gyau-roknak, és még kivilágítást is kíván.

Aug. 17-én 760 emberből álló tábor érkezett Velezzébe, mely Zerevóba indul másnap. Szaramszelino faluban, Velezzétől három órányira, meghalt a tábor, és majdnem fele megszőkött. A vellezei kajmakám sok zaptiebt és egy csapat török csapatot küldött ki a szőkevények elfogására. A szőkevények közül néhányan határozottan kijelentették, hogy ők nem akarnak visszatérni, mert nincs bjaeska (martalék) és meghalni sem akarnak. Zarevóban, Köszteindillől hat órányira, két keresztényt megsejűtték a törökök. Iljő bolgár kapitány azonnal utra kelt bandájával és ostrom alá vette a helységet. Száz török katoná volt ott egy ágyúval. Az első öszszelűközéskor 21 esett el ezek közül, a többi megadta magát és ágyú iljo kezébe esett, a ki ezután kirabolta és elpusztította a helységet. Ezenkívül még négy szomszéd török községet raboltak ki a bolgárok.

A bolgárok fölkelése mindenütt terjed. Morihovában, Filip mellett, szintén öszszelűköztek a török csapatok a kereszttyén fölkelőkkel. A serei szandsákban több mint 30,000 török menekült gyűlekezett össze, a kik mindenféle kihágást követtek el. A helybeli hatóság nem akarja, ds nem is tudja megfékezni őket. Az országutakon senki sincs bizossággban. Itt is alakultak keretélyön bandák, melyek rabolnak és fosztogatnak, és a török helységeket, így Sklarost, Bordovát, ostromolják.

A Doboj vidékén vívott harcok.

Szapáry seregének harczeitől a következőket jelentik a Fremdenblattnak Dobojból szept. 6-ról: Szapáry hadosztálya az utóbbi napokban vívott hősi és bámulatunkra méltó csatáiban megtörte az ellenség erejét; a meredek magaslatok, a járhatlan csúcsok, melyeket néhány órával ezelőtt még az ellenség tartott megszállva, hatalmunkba estek.

A 20. hadosztály folytonos küzdelmek közt aug. 14-én érkezett Dobojba, a sebesülteket és a tarint átszállította a Bosznára, miután Zalussig órnagy 20 óra alatt hidat vert a Bosznán. Aug. 16. 19. 21. 23. és 24-én csatái voltak, melyek közül a 23-iki volt a leghévesebb, midőn az ellenség át akarta törni a jobb szárnyat (61. és 70. gyalogezredek) és a balszárnát (78 gyalogezred), de nagy veszteséggel visszaveretett. Midőn a Sokesevics-ezred egy csapata előnyomult a sáncok közül, Ozegovics százados fejt levagták. Harmadnap komoly nehézségek legyőzése után egy kilencz centiméteres üteget szétszedtek és mindegyik ágyút tíz ökörrel vontatták föl a Sztencze-felé néző legmagasabb oromra, a hol állást foglaltak az ágyúk. E hegylánczatot, mely elszigetelve húzódik a Bosznától a Szerbiáig, még emlegetik az egykori fölött uralkodó sáncokkal erősítették meg és Uj-Plevnának nevezik el. A 29. ezred, mely 30-kán David ezredes alatt az első ütközetet vívta, temetőt csinált ott.

Aug. 26-kán minden állásunk meg volt erősítve a hegységekben; az ellenség 800—2000 lépésnyire innét Kotor szkótól egészen a Szprecsáig foglalt állást. Fődetlenül kilépo katonáinkat sűrű golyózáppal fogadták; de tiltva volt válaszolni a lövésekre, hogy megagadálytassák az ütközet idő előtti kifejlődése.

Szept. 3-kán felgyújtották a Sokesevics ezred előlőrei Gna bszka falut, mely a fölkelők főrequisitiónális helye volt. Szept. 2-kán este és 3-án megérkeztek a 5. hadosztály ezredei Waldstatten vezérőrnagy és Brückner ezredesek alatt, 4-kén pedig a Hess ezred. Ennek következtében elhatározottat az előnyomulás Lipác felé, hol a kémelek jelentései szerint a gracsanica-maglaji uton mozogtak a fölkelők és fenyegettek közlekedési vonalunkat. Kora reggel David ezredes a centrumban támadást intézett a 29. ezred néhány századával; a törökök jelentékeny veszteséggel vettek vissza és ütegümeik szétbányattak. Az 54. ölműti ezred délután a magaslaton előnyomult Lipácra át, a hol azonnal heves küzdelem támadt. Egy órákor követte a 8. brünni ezred két zászlóalja hegyi ütegekkel Waldstatten vezérőrnagy alatt, a Bosznát Lipácztól délre lálalva át, egy zászlóalj Waldstatten személyes vezérlete alatt a lipácsi csúcsokon foglalt állást, az 54. ezred pedig a Szprecsa és a 8. ezred közt. Szapáry altábornagy 3 órákor jelent meg és személyesen vezette a hegyi ütegeket. Az ágyukat óriási akadályok leküzdése után a csatárláncok mellett az ormokon állították fel sűrű golyózáppor közt, és ezek rögtön hatásos ürgolyó és shrapnell-tüzelést kezdtek az ellenség bal csatárláncza ellen. Két órával korábban erős támadást intézett Uj-Plevnából a 61-dik ezred a Sztancze és Lukovica átellenében táborozó és 1000 emberből álló ellenségre, melyet a Szprecsa völgyébe vetett vissza. Waldstatten vezérőrnagy szakadatlanul a centrumban a csatárláncban volt, hogy kikémlelje az ellenség állását; a tábornok hidegvére általános bámulást keltett. Valamennyi csapat rendkívüli nyugalommal nyomult előre, mintha csak hadgyakorlatot tartanának. Miatt az 54. ezred egyik zászlóalja a jobb szárnyon megrendítette heves tüzelésével az ellenséget, az 54. és 8. ezred két zászlóalja az ellenség puska és ágyutüzeltése közt megostromolta az ormot a fölkelők centrumába. Ez alatt az 54. ezred második zászlóalja állotta helyét a balszárnán, dacára, hogy kétfelől gyorstüzelést folytattak ellene a föl-

kelők. Szapáry szorosan a csatárlánc mellett lovagolt végig. Az ütközet végén közvetlenül mellette kapott az 54. ezred egyik alezredese könnyű sebet. A lödözés lassanként abban maradt, és a törökök elhagyták a meredek csúcsokat. 6 órákor foglaltuk el az ellenség állásának elő vonalát, melyet 5000 emberrel tartott megszállva. A csapatok éjjelre visszatértek Dobojba, 130 embert veszítettünk.

4-ke és 5-ke között éjszaka jelentés érkezett, hogy az ellenség a gracsanica-maglaji uton mozog, hogy megszakítsa közlekedési vonalunkat a Boszna balpartján. A train egy részét csakugyan megtámadták; öt kocsiat megöltek és három genie katonának levagták a fejét. Ennek következtében négy zászlóalj küldetett az Uzora hidjához és Kosznába, Waldstatten vezérőrnagy pedig egy vadászászlóaljjal, a 45. ezred két zászlóaljjal és a 16. tartalékezred egy zászlóaljjal 4-én reggel Predilót át az ellenség jobb szárnya ellen indult el. Az ellenségnek megerősített tábora az országút legmagasabb pontján volt Sz'rezenicától északra. A 8. ezred a 4-én elfoglalt csúcson nyomult előre és Waldstatten megérkezéseig lassu tüzelést folytatott. Délután 2 órától esti 8 óráig folytonos kereszttüzben állották meg helyüket a brünniek. Az alatt megérkezett a hadtest parancsnoka és 3 óra tájban észrevette, hogy az ellenség négy ágyúja fűrgolyókat szór az előnyomuló csapatokra. Az 54. ezred elébe tolt 8. ezred nem állhatott meg az ellenség tüzelése alatt, hanem folytonosan szuronysegezve kellett előnyomulnia. A meredek hegygerinczen a török táborba vezető és fákkal eltorlaszolt ut Giesel ezredes vezetése alatt hét szuronytámadással foglaltatott el, és ezután 8 órákor teljes sötétségben intéztetett a győzelmes roham a törökök főtáborá ellen. A 8. ezred itt majdnem négyszáz embert veszített halottakban, sebesültek és hiányzókbán, köztük 11 tisztet. Waldstatten tábornok is egy kombinált zászlóaljjal Mánojlavics százados vezetése alatt ugyanez időtájtban foglalt el egy kis török táborn.

A 4. hadosztály hátramaradt része, a vadászok és a Hess-ezred 6-án reggel 6 órákor Waldstatten megerősítésére mentek a Boszna balpartján, az 54. ezred pedig az Abele-ezred által elfoglalt hadláiásokat szállta meg. Az ölműti ezred jobban mindenült a makacs harc nyomaira akadot. Az ellenség az őj védeleme alatt átmenekült a Szprecsán, 20 kocsi sebesültet vive magával Gracsanicába. További előnyomulásunkban ezernyi töltényhüvelyt, ládákat és a brünni ezredből sok halottat és sebesültet találtak. Egy szakadékbán három teherszállító ló fektült négy emberrel, kiket a törökök shrapnelle ölt meg. A sáncban 20 elesett katonánk feküdt 16 törökkel, továbbá 25 meztelen holttest elvágott fejjel, végre több halom fei hatosával és huszával. Ráshen fil nélkül. Minden eszeveszett futásra vallott; a sátorok nem voltak fölszedve; hus, kenyér és 50.000 töltény esett zsákmánnyul; az ágyukat azonban a sötétség oltalma alatt magával vitte az ellenség. Csapatunk megszállották a vadászárkokkal körülvevett táborn, és a Hess-ezred fölgnyújtotta Sztrenicza falut, melyből tüzeltek ráunk. A hadtest parancsnoka 6 órákor megtekintette az elfoglalt állásokat, megdöcsörte a csapatokat és ezeket mondotta a brünnieknek: Fiaim, kedvem lenne mindnyájatokat megölelni. Iljien a császár! A győzelmes csapatok ujjongva feleltek e szavakra. A ezredik a Radetzky-indulóval vonultak be a táborba.

Doboj vidéke aug. 14-ke óta meg volt erősítve, és a csapatok roppant fáradalmakat állottak ki.

A német birodalmi gyűlés megnyitása.

A birodalmi gyűlést a királyi palota fehér termében nyitották meg. Stolberg gr., a szövetségi tanács élén, a letakart tróntól balkéz felől állva olvasta fel a trónbeszédet. Körülbelül 150 képviselő vett részt az ünnepélyen, melynek egy a kezdetén, mint a végén háromszoros hoch-ot kiáltottak a császárra. Az első Bonin korelnök, az utóbbi Rudhardt, bajor képviselő kezdte. — Az első ülést Bonin korelnök nyitotta meg, s ez alkalommal felemlítette a császárnak megmentését, és itt is háromszor éltette a császárt, a mit a jelen voltak lelkesedve hangoztattak vissza. A névszerinti felhívás a ház határozatképességét constatálta; 271-en voltak jelen.

A német birodalmigyűlést a következő trónbeszéddel nyitotta meg e hó 9-én Stolberg igróf:

Tisztelt uraim! Legfelsőbb megbízás folytán fölhatalmazott a német birodalom és Poroszország trónörököse, hogy a szövetséges kormányok nevében nyissam meg a birodalmi gyűlést. Midőn az utolsó ülészek bezárattak, a német nemzet nagy izgatottság nyomása alatt állott, melyet a császár ellen intézett gyilkossági kísérlet idézett elő. De rövid idő múlva veszélyesebb sikerrel emelte egy gonosztevő a birodalom feje ellen kezét. Az is ten megőrizte ugyan ez alkalommal is a császár életét, de a nagy sebek kényszerítették a császárt, hogy teljes fölépüléseig visszavonuljon az államügyektől, és a trónörököse bízza azok vezetését.

Már az első kísérlet után meg voltak győződve a szövetséges kormányok, hogy a gonoszított oly érzelme befolyása alatt fogamzott meg, melyet a főnnálló állami és társadalmi rend ellen irányzott izgatás idéz elő és táplál széles körben. Azért

törvényjavaslatot terjesztettek a birodalmi gyűlés elé, melynek czélja volt, hogy véget vessen a közjóra veszélyes törekvéseknek. A törvényjavaslat visszautasított. Most, midőn az országokat és az egész polgári társadalmat mindinkább fenyegető veszélyről általánosan meggyőződött a nemzet, az új választások alapján öök hivatják kiszélt uraim, a törvényhozásra, és annak újból leendő megvizsgálására, vajlon a jelenlegi törvény elég biztosítékot nyújt-e azon törekvéseknek ártalmatlanná tételére.

A szövetséges kormányok nem változtatták meggyőződésüket, ők most is, úgy mint ezelőtt, azt hiszik, hogy rendkívüli intézkedésekre van szükség, hogy vége vessék az elharapózott bajnak, és elkészítsék a talaj lassu javulása. Hasonlóképen azon fölfogásukhoz is ragaszkodnak, hogy a választandó eszközöknek kimélnők kell a polgárok szabadságát és csak azok visszaélés elhárítására keil közreműködnie, melynek résztvőző izgatása állami és művelődési életünket fenyegeti. E szempontból szerkesztett törvényjavaslat fog öök elé terjesztetni haladéknélkül. A szövetséges kormányok azon reményt táplálják, hogy az újonnan választott képviselők nem fogják megtagadni tőlük az eszközöket, melyek szükségesek, hogy biztosítsák a birodalom békés fejlődése a belső és külső megtámadások ellen. Ők azt a reményt táplálják, hogy ha e veszedelmes mozgalom nyilvános terjesztésének eleje vétetik, az elcsábítottaknak a jó utra való térítése sikerülni fog.

Legfelsőbb parancs folytán a szövetséges kormányok nevében megnyitottak jelentem ki a birodalmi gyűlést.

Dr. Genersich Antal

volt egyetemi rector számoló beszéde.

(1878. szept. 8.)

(Folytatás.)

II.

Áltérve az egyetemi polgárságra, létszámáról, tanusított szorgalmáról, előmeneteléről s egyéb viszonyairól van szerencsém következőket előadni.

Az egyetemi hallgatók létszáma a fölfolyt tanévben ötvenedikes gyarapodást mutat; az első félévben 423, a második félévben összesen 470 hallgató volt.

Részletezve volt az első félévben mind a négy karnál 366 rendes, 34 rendkívüli, együtt 400 egyetemi hallgató s 23 gyógyszerész.

A 2-ik félévben volt mind a négy karnál 348 rendes, 25 rendkívüli, együtt 373 egyetemi hallgató, 24 gyógyszerész, 73 bába, összesen létszám 476.

E szerint a fölfolyt tanévben a hallgatóság létszáma nagyobb volt mint bármely megelőző 4 tanévben s a szaporodás az első és második félév közti átlagot véve — az egyetem megnyitása 1873/3-iki tanévhez képest 62.5 % az 1873/4. tanévhez képest 37%, az 1873/4. tanévhez 18%, az 1873/4. tanévhez 7.7%, és az 1873/4. tanévhez képest 10.5%-ot teszen. S habár a hallgatóság létszámára nézve egyetemünk most is a budapesti egyetem mögött messzi háttérben áll, még is sokirneves külföldi egyetemet p. a baseli, freiburgi, giesseni, kieli, rostoki, insbrucki egyetemet jóval túlhaladja s az erlangen, graiswaldi, jenai, marburgi egyetemmel sikeresen vetélkedik.

A hallgatóság fokozatos növekvése, mint már az előbbi években is feltűnt, legkevésbé szemlélhető a jogi karnál, hol a megnyitási évhez képest 7%-ot tesz ki, legfeltűnőbb a bölcsészeti karnál, hol a hallgatóság 294 %-kal és az orvosi karnál, hol 190 %-kal szaporodott. A mathematicai karnak hallgatósága ezen idő óta épen 100 perczenttel emelkedett.

Hallgatóságunk származására nézve majdnem kizárólag magyarországi volt és pedig leginkább az erdélyi részekből, azonban a királyhágbontuli magyarországi hallgatóság is évenkénti szaporodást mutat, 17.6 %-t tesz ki.

Volt ezenkívül 1 tótországi s 1 styriai hallgató.

Vallás tekintetében volt a két félévi átlagot véve:	Budapestben 1874-ben	
181.5 római kath.	40.7 %	57 %
38.5 görög kath.	8 %	
15. görög keleti	3.8 %	
136 helvét hitv.	31.7 %	13 %
25.5 ágostai hitv.	5 %	8 %
30.5 unitárius	6.7 %	
17.5 mohaz vallásu	3.9 %	21 %

Igy tehát az erdélyi részek lakosságának megfelelően nálunk egészen más számarányok jönek ki, mint a budapesti egyetemenél; habár itt a római kath. hallgatóság legszámaosabb még sem annyira tulnyomó, mint a budapesti egyetemen, a 3 protestans felekezetbeliek száma összesen véve a római katolikusokat 3%-kal túlhaladja. Különben a helvét hitvallásuk (31.7%) itt sokkal számossabbnak mint amott (13%), s a görög katolikusok, unitáriusok és görög keletiek, kik Budapestén csak elenyészőleg csekély számban vannak képviselve, egyetemünket már tekintélyesebb százalékban egyetemünket már tekintélyesebb százalékban látogatják, végre az izraeliták, kik Budapestén a hallgatóságnak 21 %-t teszik és oly számosság mint az ágostaiak, helvét hitvallásuk és unitáriusok együtt véve, nálunk csak igen szűk arányig 4 %-ban vannak képviselve.

A hallgatók szorgalmának és a tudományokban való előmenetelének megvilágítására felemlitem, hogy az előadások látogatása s az intézeti gyakorlatokban való részvétel a kiállított bizonyítványok szerint általában igen jó volt. Még tömösebben előtűnteti az elért sikert a kiállított szigorlatok és vizsgák, a kiosztott tudori, mesteri, tanári stb. oklevelek évről évre szaporodó száma s a tudományos pályázatok eredményei.

Az egyetem 4 kara előtt tartott szigorlatok és vizsgák a Pölékben lesznek részletesen felsorolva itt csak öszszegezve említem fel, hogy:

a) a jogi karban összesen tudori szigorlat 35, alap- s államvizsga összesen 162.

b) az orvosi karban tudori és mesteri szigorlat összesen 71, gyógyszerészi szigorlat 23, összesen 94, különböző vizsga 66, összesen 135.

3) A bölcsészeti karban tudori szigorlat 3.

4.) A mathematicai karban tudori szigorlat 8, gyógyszerészi szigorlat 16, tehát mind a négy karnál összesen véve 156 szigorlat és 267 vizsga volt.

A vizsgálatok és vizsgák száma különösen az orvosi karnál igen ötvenedikes szaporodást mutat, habár még mindig a régi halogató szigorlati rendszer káros utóhatása az elkészt vizsgák számában eléggé érezhető.

A szigorlatok és vizsgák alapján az év folyamán alatt kiállított tudori oklevél:

1.) a jogi kar részéről összesen 7.
2.) Az orvosi kar részéről összesen 22.
3.) A bölcsészeti kar részéről 3.
4.) A mathematicai kar részéről 8.

Összesen tudorrrá avatottak 40 egyén, tehát épen 2-szer annyi mint a megelőző 1876/7-iki tanévben és majdnem annyi mint az előbbi 5 éven át összesen véve (43)

Ezenkívül kiállított az orvosi kar: szülészmesterei oklevelet 2, szemésmestert 1, fogászti bizonyítványt 1, gyógyszerészmesterei oklevelet 12, bába oklevelet 61. Összesen 74 oklevelet.

Továbbá kiállítottak mind a négy karnál összesen: 24 távozási és 61 végbizonyítvány.

Fennebbi adatokon kívül egyetemi hallgatóink szorgalmának s buzgó törekvésének bizonyítékát birjuk az egyetemi tanulók számára kiírt pályázat eredményében, mely mult év decz. 20-án nyilvános ünnepély alkalmával lett kihirdetve s az erre vonatkozó egyetemi kiadványokban részletesen tárgyalatik. Itt elég felemlítenem, hogy a kiírt pályázatokra összesen 20 pályamunka nyújtott be, és pedig a jogikarnál 4, az orvosiánál 2, a bölcsészetiánál 5, a mathematicai természetudományi karnál 6.

Pályadíjat nyert:

A jogi karnál Szöcs Péter 100.

Az orvosiánál Domcsinsky Jagelló, Lőthé

József 50—50, Pataki Jenő 100, összesen 200.

A bölcsészeti karnál: Boros Gábor 100, Ferenczy Zoltán 75, Nemes Elek 75, Balog Tamás 100. Összesen 350.

A mathematicai karban: Pipos Péter 50, Maksay Zsigmond 50, Veress Vilmos 75, Szathmáry Ákos 75, Hankó Vilmos 100. Összesen 350 ft.

Prímics György pályanyertes munkájára a díj csak azért nem adatott ki, mert már 1875/6-ban a végelbocsátási bizonyítványt kivette.

Igy tehát 14 pályanyertes és érdemesített hallgató közt összesen 1100 frt osztatott ki, melyekből 1000 frt a sz. k. kolozsvári városi alaptól, 100 frt pedig pedig egy fennmaradt állami ösztöndíjból fedeztetett.

A pályadíjat nyert dolgozatok első rendben a szorgalom és képesség ötvenedikes jelölű dívozólhetők, de vannak közöttük olyanok is, melyek egészen önálló és állandó tudományos értékkel is bírnak. Kétségteljes dolog, hogy a részvét a pályázatokban még mindig nem elég általános, de biztosan remélhetni, hogy egyrészt a pályázati szabályok némi módosításai, másrészt az utóbbi éven érvényre jutott új szigorlati rendszabályokhoz való alkalmazkodás után sokkal nagyobb lesz azok száma, kik a nemes versenyben részt foghatnak venni. Egyetemünk szellemi haladásának egyik főbiztosítását találom azon tekintélyes pályadíj alapján, melyet Kolozsvár városa áldozatkészsége nyújtott. A mult évekért fennmaradt összegek beszámolásával jelenleg ez alapt már 4335 frtra szaporodott, melyhez hozzá számítva a tanárok által alapított Deák Ferenc pályadíjat, a jelen évben 4543 frt kerül kiosztásra.

Az egyetemi hallgatók által kifejtett szorgalomról szólna, nem hagyhatom említés nélkül a bölcsészet és mathematicai karokkal kapcsolatos tanárképezést, melyben 15 egyetemi tanár működött. A tanárképezésbe fel volt véve 1) az első félévben 75 hallgató.

2) Második félévben 65 egyetemi hallgató.

Ha e számokat az 1876/7 tanév két felének számaival öszszehasonlítjuk, első pillanatra megdöbben a különbség az összegekben, a mennyiben akkor az első félévben 83, a másodikban 81 egyén volt beírva.

Amde közelebbről tekintve a dolgot, constatható, hogy az ösztöndíjas tagok számának csökkenése a m. kir. miniszter ur azon rendelkezés eredménye, melyben azok számát 20-ról előbb 15-re, utóbb ismételt feltérjesztésekre 16-ra szállította le, hogy továbbá a tulajdonképeni rendes tagok száma csak egygyel kevesedett, ki időközben meg-

halt, az alkészítők évesek száma pedig az 1876/7 tanévhez képest 7-tel szaporodott, s a látszólagos csökkenés csak a vendégek kevesedése által okoztatik, kik azonban az intézetre nézve nem számítanak s minden kötelezettségen, ugymint jogokon kívül állanak. A középtanodai tanár vizsgáló bizottságnál múlt évben 33-an tettek le elővizsgát, 31-en szakvizsgát. Tanképesítő oklevelet 29-n nyertek.

Nem csekélyek azon összegek, melyek a fennemlített pályadíjakon kívül az egyetemi hallgatók szorgalmának hathatós ébresztésére, fenntartására és ösztönzésére fordítottak s részint a magos kormány által, részint egyetemi magán alapítók által e nemes célra szenteltettek.

Állami ösztöndíjt élvezett a lefolyt tanév első félében mind a 4 karnál 34 hallgató 5010 forintot.

Nem állami ösztöndíjas volt az első félében mind a négy karnál 58 hallgató, kik 3504 frtot élveztek. Összesen pedig 92 hallgató 8514 frt segítségével részesült.

A 2-ik félében állami ösztöndíjt élvezett mind a 4 karnál 37 hallgató 5460 frtot.

Nem állami ösztöndíjat élvezett a második félében mind a 4 karnál 61 hallgató 3619 frt. 90 krt. Volt tehát együtt 98 ösztöndíjas, összesen 9077 frt 90 kral segítségével.

Az egész tanévben kiosztott ösztöndíj főösszege 17,591 frt 90 krt teszen, melybe be van számítva a K. Papp Miklós alapítványból a lefolyt tanévben a jogi kar által adományozott 50 frtos és a matematikai kar által adományozott 50 frtos, a Kibédi Binsini alaptól a jogi kar által adományozott 29 frt 15 kr. és a lefolyt tanévben megindított Mártonffy-Koncz alapítványból kiutaltványozott 40 frt 25 kr is.

Az állami ösztöndíjak rovataiba tartoznak azon összegek is, melyeket a magas kormány egyes szakban való további kiképzetésre és utaztatásokra fordított.

Nevezetesen az egyetemünkön rendszerezett műtonyvendéki álmásokban dr. Veres Lajos 400 frtot, dr. Biedermann 400 frtot, együtt 800 frtot élvezett.

Utazási ösztöndíjképen pedig Csiki Ferenc tanárjelölt félévi 400, Vályi Gyula tanárjelölt évi 1000, dr. Dező Béla volt tanársegéd évi 1200 frtnyi, együtt 2600 frtnyi javadalmazásban részesült.

Végre felemlítendő, hogy a magas kormány a fenn kitett összegeken kívül szegény bába-tanulók élelmzésére 1800 frtot utaltványozott. Ezen alaptól:

20 bába 75—75 frtnyi összesen 1500 frt, 8 bába-tanuló 35 frt 50 kr. összesen 300 frt segélyt élvezett.

Az egyetemi tanártestületek is részükről mindent elkövettek a szorgalom folytonos növekedését és a tudományos kiképzés hozzáférhetőségét elősegítendő; a szegénysorsu, a szorgalmas hallgatókat a köteles tandíj fizetésétől egészen vagy részben felmentvén.

A tandíj elengedésekre, valamint az egész tandíj forgalomra vonatkozó részletes adatokat illetőleg szintén a mellékletekre vagyok kénytelen utalni. Itt csak a fontosabb végeredményeket említem fel.

A képzeletileg bekövetkelhető tandíjösszeg volt az első félében mind a négy karnál összesen 9371 frt 89 kr., a 2-ik félében 8625 frt 48 kr., összesen: 17,997 frt 48 kr, ebből tényleg befizetett 15,035 frt 89 kr, elengedtetett 2961 frt 59 kr.

A befizetett 15025 frt 89 krból levonva: 1) az 5%-os állami illeték 720 frt 89 kr., 2) helyettesítési tandíjak 934 frt. 3) 10% tandíj jövedekádó 111 frt, összesen: 1765 frt 89 kr., mely összegek az államkincstárba befolyanak, a tanárok közt kiosztott 13.270 forint. Így tehát a követeltető tandíj jövedelemek több mint 1/4 része t. i. 27% szegény tanulók segélyezésére és állami célokra fordítottat. A kiosztott összegben a tanárok hallgatóik száma és előadási óráik mennyisége szerint igen különbözőben részesültek, a legnagyobb tandíjjutalék a római jog tanárának járt, ki az első félében 572 frtot vett, a legkisebb az élet- és körvegytan tanárának, ki a második félében 5 frtot vett.

A képzéleti átlagos számítás szerint egy előadóra félévnyi mintegy 120 frt esnék és ehhez aránylag az egyes előadóra nézve az elengedések és állami lerovások évenként 63 frtot tesznek.

A fennvezett 2961 frt 59 kr. tandíjelenegedésben a hallgatóság oly módon részesült, hogy mind a négy karnál összesen véve az első félében a tandíj 45 hallgatónak félig és 45-nek egészen engedtetett el, összesen 1349 frt., a 2-ik félében 60 hallgatónak félig és 44-nek egészen, összesen 1612 frt. 59 krajczár.

Legtöbb tandíj engedtetett el ez évben úgy mint mindig az orvosi karnál t. i. a befolyt tandíjak 51,6%, legkevesebb mint mindig a matematikai karnál t. i. 9,6%; a bölcsészeti kar 22,1%, a jogi kar 14%-nyi tandíj összeget engedett el.

Az egyetemi ifjúság magatartására nézve örömmel jelenthetem, hogy kivétel nélkül egyetemi polgárokhoz illő magaviseletet tanusítottak; sem az egyetemen belül, sem falain kívül nem fordult elő kihágás, mely fegyelmi eljárást tett volna szükségessé, — sőt ellenkezőleg egyetemi ifjúságunk magaviselete az egész éven át méltó volt azon szabadsághoz, melyet fegyelmi rendünk

ad a megfelelő a közvéleménynek, melyeket fejlődtebb értelem s felvilágosodott észlel párosult jellemhez formálni lehet.

(Folyt. köv.)

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

A helyi kir. Törvényszéknél f. évi szept. 7-én tartott végfalgyalásokon előlül volt: Papp; bírák: Horváth, Komancs; kir. ügyészséget képviselte: Bodor.

I. Vádolt Papp József, oláhsolymosi illetőségű földész és volt községi bíró. A vád szerint Papp J. 1877-ben, mint Oláhsolymos község adószedője 353 frt 47 kr behajtott adót kellett volna, hogy a szászrégeni adóhivatalba beszoigaltasson, azonban a kijelölt napon nem jelent meg az adóhivatalnál, hanem több napi dorbézolás után panaszlóként jelentkezett a hatóságnál, hogy Szász-Régen közelében megtámadták és az adópénzt tőle elrabolták. Gyannusnak tűnt fel „azonban vádolt személye és a járásbírósság ellene megindította a nyomozatot, minek folytán beismerte, hogy az adópénz egy részét ittas állapotban elköltögette, a másik részéről azonban semmit sem tud. A végfalgyalás folytán már oda módosította előbbi vádlomását, hogy emlékezete szerint csak sajátjából költelezett, egyáltalában semmit se tud arról, mi történt az adó-pénzzel. Közvádló a gonosz szándékot bizonyítva látja vádoltat azon eljárása által, hogy az elköltött pénztől előbb azt állította, miszerint elrabolták; hogy az adópénzt hónapokig magánál tartotta, holott azt, ha csakugyan birtokában volt, köteles lett volna azonnal beszoigaltatni, hogy a pénz beszoigaltatásának halasztása okból előbb betegséget hozta föl, máskor hogy az adóhivatalba a már egyszer kiállított ellennyugtával nem fogadták be; kérte a törvényszéket, hogy vádoltat sikasztás büntényért ítélje öt évi s. börtönre. Papp Elek ügyvéd, védbeszédében kiemelte, hogy lehetséges, miszerint vádoltól, ittas állapotban a pénz ellopott, mint állítja, tehát nem terheli gonosz szándék, minő a büntény elkövetéséhez szükséges, habár mulasztás terheli és hogy, mint községi tisztviselő, hivatalos eljárásában köteleességéről annyira megelégedett. Vádolt felmentését kérte. A törvényszék kiegészítéseket rendelt.

II. Vádoltak: Horváth Albi, Kozsoszán Makaria pusztakamarási napszámosok. A vád szerint f. évi május hóban Grünbaum Ábrahámot az országon megtámadták, őt megfogták s mintután több ízben bántalmazták, elvették tőle általvetőjét, melyben 12 frt 73 kr értékű ingóság volt, s elrabolták. Mindkét vádolt az elővizsgálat rendőre beismerte a büntényt, a végfalgyaláson azonban tagadták, miszerint kározt rablási szándékából támadták meg. Közvádló mindkét vádoltat előbb beismerések s avel megegyező káros valómlomása alapján, mely részben tanuk által is támogatva van, rablás büntényért 10 évi súlyos börtön büntetésre kérte elítélni. Védő: dr. Czikmántori Ottó, védbeszédjében vádoltokat rablás büntény vádjá alól felmenteni kérte, abból az indokból, mert vádoltak részéről az erőszak nem azért léte alkalmazva, hogy káros ingó vagyonát kerítsék kére. Törvényszék vádoltakat a rablás büntény vádjá alól felmentette és tulajdonbiztonság elleni áthágásért első 4 havi, másodikát 3 havi fogságra ítélte.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. szept. 11.

— A vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter Bicsérdi Jánost, a fogarasi állami polgári iskolánál a rajz és szépiás előadására ideiglenesen alkalmazzott tanítót, állomását végleg megerősítette.

— A világszító szent Gergelyről nevezett szamosújvári örmény kath. árva-intézet fenntartására alakult egyetnek alapszabályai, a m. kir. belügyminiszterium által, folyó évi 33,469. szám alatt, a bemutatói záradékkal elláttattak.

— **„Megnehezült az idők járása felettünk”**: Magyarország több sebből vérzik! A nemzetközi politika kényszerítése által ránk erőszakolt akció nyílt és véres háborúvá fajult s a magyar nemzet fiait életükkel, testük épségével, áldoznak a haza oltárán, míg a természet nagy csapásai által amugyis megtizedelt gazdaság a munkaelő elvonásából származó veszteségek alatt sanylik. A családok legjobb erői szeretteiktől távol, s a gyászban visszamaradtak gyámoló nélkül, még a megélhetés aggodalmait is kénytelenek hordozni!!

Az **emberiség, a hazafiság** ily tényekkel szemben érzéketlen nem maradhat s a nemzet nem nézheti közönyösen fiait vesztet, a sebesültek kínait, a családok szűkölködését, s azok, kiket koruk és vagyonai állapotuk e terhek közvetlen hordozásától megmentett: teljesítések szintén köteleességeket adományaik gyors és bőv felajánlása által.

Pénz, termény, élelmi szerek, bor, gyógy-anyagok, tépés, sebkötők sat. egyként szívesen fogadtak adományok s szerkesztőségünk készséggel vállalkozik a közvetítésre.

Első sorban a nemes női szívekre hivatkozunk, kik ellenállhatatlan hatalmukkal annyiszor miveltek csodákat a jótékonyág mezején. Legyenek ők a vezérek e nemes munkában s a férfi világ-készséggel követendő zászlójukat!!

— **Nemzeti színház.** Tegnap (szept. 10.) a „Kis doktor“, Iacoc operettje igen szépszámu közönséget vonzott a színházba. Ez operette először került színpa ez időnyben s úgy látszik, ez kölcsönzött a tegnapi előadásnak oly vonzerőt; emellett azonban a főbb szereplők javára is róhatunk föl ebből sokat. Erdélyi Marietta nagyon szépen énekelte Fioretta szerepét s e tekintetben hasonlíthatatlan magaslaton áll elődjével szemben. Futamai, coloratúrái kristálytiszták, Fioretta szerepének egész énekrészétét fel tudta emelni a magas operai műnékig. Sok dalát zajosan megtapsolták, egyiket pedig ismételnie kellett. Ami játékát illeti: ez — igaz — nem annyira „feszitelen“ és „kifejező“, mint ahogy a közönség egy része elődjétől már megszokta volt; de eléggé élénk volt. Legfennebb egy kissé több kedélyes játszásigot lehetne még követelni Erdélyi Marietta Fiorettajától. De ez is meglesz idővel. Hisz eddig Erdélyi M. ugyszólvá csak az operát imvelte; de már eddigi két fellépéséből is kitűnt, hogy szorgalmasan tanul s igyekszik magát beleélni az operetennek az operánál élénkebb, hogy úgy mondjuk: zajosabb légkörébe, melyben a drámai játék fesztelensége egyik biztosítóka a sikernek. Meg kell említnünk, hogy Erdélyi Mariettát első kiléptekor zajos tapsok kíséretében több szép bouquet és koszorú fogadta. A többi szerepvivők között a legelső helyet Németh János foglalta el (a kis doktor). Igen szépen exequálta ő is énekpártját s játéka is kedélyesen élénk, fesztelen volt, úgy hogy e szerepében tökéletesen feledtetni tudta elődjét. Szilágyi Béának, az idősebbnek (hercegné) épen úgy mint az ifjabbnak (Barabino), ez már kevésbé sikerült, a mi persze nem azt akarja mondani, hogy nem állottak volna jól meg szerepüket. Az egész előadás, különben, (énekek és zenekar) elég jól folyt le. Csak minél több ilyen előadás: és a közönség ismét fel fogja keresni a színházat, mely újból kedvező szórakozó helye lesz.

— **Simon Elek** kir. tanácsos és Kolozsvár polgármestere a tegnap (szept. 10.) esti vónattal bazaarkezett a gleichenbergi fürdőből, melylyet egészen belyeárállítása végett keresett volt fel.

— **Simén Domokosra**, a hétéfőn elhalt kitűnő unitárius tanárra vonatkozólag tegnapi lapunk bezárta után vettük a következő életrajzi adatokat, melyeket ime itt közlünk: Simén Domokos született 1836-ban Udvarhelyszéken Tarcsafalván, hol atyja Simén János pap volt. Tanulmányait a sz.-keresztúri unitárius gimnásiumban kezdte és Kolozsvárt 1854-ben végezte, ahol aztán köztanító lón, ekkor rajzolta s adta ki a legutóbbi öt unitárius püspök arczképét. 1860-ban, Németországban utazott és Londonban két évet töltött a Manchester New Collegeben. Visszatérvén hazájába, 1863-ban Székely-Keresztúrra az ottani unitárius gimnásium igazgatójává választott. 1866-ban a kolozsvári főtanodához hivattott tanárnak. 1876-ban az unitárius egyház a második egyházi hivatalra méltatta, egyházi főjegyzőnek választván meg őt. Tudományos egyházi-irodalmi tevékenységét a „Keresztúri-magvető“-ben és a Bihaggyi „Protestans egyházi és iskolai lap“-jában kezdte meg; a Channing művei lefordítása körül is az övé az érdem jó része. Önálló nagyobb munkái: „Szent történetek“, „A szentháromság története“, „Az evangéliumi csodák“, melyek által hazai theologiai irodalmunkban a legelső köz közlédette fel magát. Különösen mint exogeta kiváló helyet foglalt el theologusaink között. Simén D. több részt befejezett, részint félbemaradt munkát hagyott hátra kéziratban, u. m. „Biblia magyarázat“, „Bibliai bevezetés“, „Dogmatörténet“.

— **A Kolozsv.** tud.-egyetem bölcsészeti-kari hallgatói, ma tartott értekezletükön az egyetemi kör ez idei elnökségére elnökjelöltekül Imre Lajos, Jánosi Béla és Nemes Elek léptettek föl.

— **Adakozások.** A miskolci Árvizkárosultak részére nájában adakoztak: Rucksa János ügyvéd 10 frtot, Paál Istvánns Erzsébetvárosából 3 frtot. Összes gyűjtésünk e célra 30 frt 50 kr. A Boszníában sebesültek részére adakoztak: Darkó Dániel Abrudbányáról 1 csomag tépést, Paál Istvánns Erzsébetvárosából 2 frtot és 1 csomag tépést és sebkötőt. Összes gyűjtésünk eddig: 41 frt és 4 csomag tépés.

— **Az abrudbányai** városi képviselő testület szervezése folyó hó 7-én megtörtént. A magyarok jelöltjei 54, a románoké 36 szavazatot kaptak és így a városi képviselő testület tagjai 18 szavazat többséggel mind magyarok lettek. — Ottani tudósítónk értesítése szerint legközebb ki látása van a polgármesterségre, Diószeghy Lajosnak, s a rendőrkapitányi állomásra Rákosi Istvánnak.

— **A székely mivelődési-** és közgazdasági egylet nagy gyűlésének utolsó napját a felolvasások foglalták el. A sort Tolnai Lajos terjedelmesebb költeménye nyitotta meg: „A székelyek Árpádnál Halissban.“ A leíró részekben sok költői erővel kidolgozott mű a testvéri kötést rajzolja, melyet a Zandirbám vezetése alatt Árpád elő ment székelyek a testvér magyarral kötöttek. Szentiványi Kálmán, Marostordamegye alispánja, a most már nem létező Marosszék leírását olvastatá föl, bár az ily száraz adat-halmaz inkább olvasmány, mint közgyűlési felolvasási tárgy szerepelné jarná meg. Székely Ádám Marosvásárhely multjából sok érdekes történelmi adattal kedveskedett a hallgatóságnak, míg Száva Farkas e város közmivelődési állapotait próbálta vázolni. A

gyűlést az elnök, Hájós János, rövid szavai zárták be s részünkről, midőn melegen üdvözlőlk a buzgó résztvevőket, reméljünk, hogy ez oly nagy hivatásu egyesület mind inkább a gyakorlat mezéjére tér s a közélet szükségének szorgos fölkeresésében és lehető kielégítésében ismerendi valódi föladatát föl. Per aspera ad prospera!

— **Az ipari tulajdon vagy szabaddalmi ügy** nemzetközi rendezése tárgyában Párisban üléső congressus Hegedűs Sándor m. országos képviselőt választá meg egyik alelnöknek.

— **A magyarországi protestans püspökök**, illetőleg superintendensek még ezelőtt pár évvel abban állapodtak meg, hogy évenként egyszer, felváltva, egyikükönél összegyűlnek. A találkozás székelye a folyó évben Kolozsvár lesz s a püspökök e hó 18-án érkeznek Kolozsvárra, mint a helybeli két püspöknek meghívott vendégek.

— **A „Debrezeni Ellenőr“**, mint a „P. L.“-nek írják, e hó végén megszűnik, azonban az ottani kormánypárt helyette új lapot fog megindítani, melynek szerkesztői Kiss Lajos és Molnár György volt országgyűlési képviselők lesznek.

— **Egy olasz csiny.** A római „Capitale“ szerint a trentinói olasz titkos bizottság egy emlékiratot készített az Ausztria-Magyarországtól való elszakadás érdekében s ez okmányt Schönbrunnban sikerült ő Felsége írásztalára csempészniük. Az emlékirat, melyet a „Capitale“ közöl is, „erős kifejezésekben“ (!) tanácsolja ő Felségének, hogy ha békét akar magának és birodalmának, hát — adja oda a Trentinot szép szerével Olaszországnak. — Hogy ő Felsége olvasta-e a trentinói bizottság operatumát s nagyon szívére vette-e az „erős kifejezésekben“ adott jó tanácsot: arról hallgat a „Capitale.“

— **Mehemed Ali pasa.** A táviró megvitt a birt a világ minden pontjára, hogy Mehemed Ali pasa, a sokat emlegettt török hadvezér, Albániában meggyilkoltatott. Mehemed Ali, a született német, ki rövid idő alatt fényes pályát futott be új hazájában, élete virágjában esett áldozatul az albánok felbujtatott szenvedélyének. A roppant erélyű ember ismeretlen, szegény matrőből a legmagasabb állásig emelkedett saját erejéből; még nagy szerepet volt hivatva játszani és pályájának illetén vége még a mi, véres eseményekben annyira gazdag időnkben is kell, hogy a legfájdalmasabb igazgatottságot keltsé föl. Életrajzát a gyászeset alkalmából még egyszer az olvasó emlékeztetésébe idézzük. A török tábornok mint német, Detroit Károly néven, 1828-ban született Magdeburgban. Mint ifjonzé titokban hagyta el az apai házat és Hamburgban matrőznak ment egy mecklenburgi hajóra, mely 1847-ben Konstantinápolyba is elvitorlázott. Itt a szárazföldre menekült és Ali pasában pártfogóra talált, ki az izlam hitére áttért ifjút a konstantinápolyi katonaiskolába küldte. 1853-ban, mint tiszt, kitűnő sikerrel harcolta végig a dunai orosz-hadjáratot Omer pasa törzskarában; hasonló eredménnyel harcolt később Montenegróban és Arábiában. A tehetséges ember aztán gyorsan emelkedett. 1863-ban ezredes, 1868-ban al-tábornok lett; ezuttal a krétai és montenegrói felkelők elleni harcban tűnt ki. Később Mehemed Ali a Salonichi vilajet kormányzója lón s 1875-ben a boszniai, 1877-ben a montenegrói felkelők ellen vezetett hadat. Ezév közepén musírrá nevezetett ki, s parancsnoka lón a sumlai, majd a sofiai hadseregnek. A berlini congressuson, mint tudva van, a porta egyik képviselője volt.

— **A Themzón** történet szerencsétlenségéről még a következő szomorú adatokat tudatják: A hajón sok csecsemő gyermek volt, ki mind elveszett. Kinc rendőrügynök, ki szíltén a hajón volt, egy nőt mentett meg, kit saját nejének tartott, s csak a parlon látta, hogy egy idegen nővel uszott ki. Az elveszettek közt van egy ifjú házaspár, a ki csak 24 órával ezelőtt tartotta esküvőjét.

— **A sárgaláz Amerikában.** Emlegettük már a nagy járványt, mely mintegy egy hó óta Amerikában, jelesül az Egyesült-Államokban oly kíméletlenül dühöng. Most érkeznek kimerítőbb hírek, melyek a vész nagyságáról kellő képet nyújtanak. Pusztítottak már Amerikában nagy háborúk és egyéb belvillongások, de mióta Kolombus felfedezte, oly roppant csapás még nem érte e világrészt, mint a minő a legújabbban kiütött sárgaláz. Ezené szokott e járvány jelentkezn, de csak kis mérvben, s így az idén sem tulajdonítottak neki valami nagy jelentőséget. Csakhamar azonban teljes rémítő nagyságban pusztított. Az első két hét alatt több, mint 50,000 emberélet esett áldozatul és a vész azóta is napról-napra növekvőben van. Új-Orleans, Memphis s a mexikói öbölög húzódo táj szenved legtöbbsé. Egész vidékek kihaltak s a lakosság tömegesen menekült a ragályos helyekről. A mezők learatlanul, egész városok puszták, lakatlanok, kapuk, ajtók zárva, gyárak szünetelnek. S a kormány és a hatóság mit sem tehetnek, mert nincs orvosi tudomány, mely a bajnak gátat vehetne.

A „KELET“ magán táviratai.

Feladatott Budapestén sept. 11. 10 ó 30 p. d. e. Erkezett Kolozsvárra sept. 11. 11 ó. 10 p. d. e.

Nagy feltűnést kelt a „Times“-nak egy cikke, mely a Keletázsia-

ban Oroszország ellen teendő lépéseket hangsúlyozza.

Kljues környékéről a fölkelőket teljesen elfűtöttek.

Szapáryval szemben a fölkelők Karenovác és Gracianicza közt állnak.

Konstantinápolyban forradalomtól tartanak Murad érdekében.

A görög kormány jegyzéke holnap közöltetik a hatalmakkal.

A német kormány erőlyes diplomáciai akciózt sürget, mit az angol kormány ellenez, a görögöket is csillapítván.

A zagrabi küldöttségnek Péchy miniszter azt felelte: hogy elvben nincs a sziszek-novii vasut ellen, a törvényt azonban nem sértheti meg.

Nobiling meghalt.

Érték- és váltófolyam.

1878. september 10.

Magyar aranyjáradék	85.90.
„ kincstári utalv.	1 kibocsát
„	2 „
„ keleti-vasut elsőbbség 2 „	112.90.
„	74.75.
„ állami kötvény 1876 év	65.75.
„ vasuti kölcsön	99.25.
„ földterhermentesítési kötvény	77.50.
temesi „	76.—.
erdélyi „	73.50.
horv. slavon „	86.—.
magy. szőlődezmá váltáság	83.—.
Oszt. egységes államadósság papírban	130.—.
„	ezüstben
„ aranyjáradék	71.90.
1860. államsorsjegy	110.50.
Oszt. nemzeti bank részvény	805.—.
„ hitelrészvény	258.75.
magyar. hitelbank	209.50.
Ezüst	100.—.
Cs. k. arany	5.50.
Napoleon'd'or	9.29 1/2.
Német birod. mark	57.25.
London	116.20.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: Békésy Károly.

Stein János

erdélyi muzeumegyleti könyvárus ódon dászati raktárában található némely jeles régieb művek.

(Megrendelések utánvét mellett vagy a pénz előlege beküldése mellett azonnal teljesítettnek.)

Revue östreichischer Zustände 3 Bde Leipzig 1842. 1843. 1845. 1 frt.
Fürst Metternich und das österreichische Staatssystem, von dr. A. J. Gross-Hoffinger 2 Bde Leipzig 1846. 1 frt.
Östreichische Flüchtlinge. Von August Bayr. Mannheim 1847. 80 kr.
Östereich und das constitutionelle Prinzip. Leipzig 1844. 50 kr.
Metternich. Leipzig 1844. 50 kr.
Schatfenseiten der östreichischen Staats-Verwaltung und gesellschaftlichen Zustände. Hamburg 1846. 50 kr.
Sibyllinische Bücher aus Oestreich. 2 Bde. Hamburg 1848. 1 frt.
Briefe aus Wien von einen Eingebornen. 2 Bde. Hamburg 1844. 1 frt.
Splitter und Balken aus Oesterreich. Leipzig 1845. 50 kr.
Östereichische Vor- und Rückschritte von Franz Schuselka. Hamburg 1847. 50 kr.
Östereich und Russland. Leipzig 1844. 50 kr.
Republik oder Monarchie? Hamburg. 1848. 50 kr.

Wien's poetische Schwingen u. Federn 50 kr.
Unsere Gegenwart und Zukunft. Herausgegeben von Karl Biedermann 2 Bde 1846. 2 frt.
Ungarn als Quelle der Befürchtungen und Hoffnungen für Oesterreichs Zukunft. Von dr. S. Leipzig 1845. 50 kr.
Slaven und Magyaren. Leipzig 1844. 50 kr.
Ungarische Zustände. Leipzig 1847. 50 kr.
Geschichtliche Fragmente und das ungarische Staatsleben neuerer Zeit 2 Bde 1846. 1 frt.
Aktenstücke zur Geschichte des ungarischen Schutzvereins, Leipzig 1847. 50 kr.
Der böhmische Landtag im Jahre 1847. 50 kr.
Polen, seine Revolution und sein Recht. Von einem preussischen Staatsbeamten. Mit Aktenstücken. Braunschweig 1847. 50 kr.

Das enthüllte Preussen. Winterthur 1845. 80 kr.

Zur preussischen Verfassungsfrage. Von Franz von Florencourt. 80 kr.
Denkwürdigkeiten und geheime Geschichten des Petersburger Hofes. Leipzig 1845. 50 kr.
Politische Bilder aus der Zeit. Herausgegeben von Arnold Ruge. 50 kr.

Geologie oder Naturgeschichte der Erde auf allgemein fassliche Weise abgehandelt von K. C. v. Leonhard, Geheimenrathe und Professor an der Universität zu Heidelberg. Mit vielen Stahlstichen 5 Bände gebunden nebst geologischem Atlas zur Naturgeschichte der Erde (10 Karten und 1 Tafel mit Profilan). 36 frt helyett 11 frt 70 kr.

Institutiones ad fundamenta linguae hebraeae in usum studiosae juventutis edidit Nic. Guil. Schroeder linguae orientalis et aut. hebr. in Acad. Groningana, prof. ord. Claudipoli 1772. 60 kr.

Ugyanott régieb vagy használt könyvek újaként becsértetnek, vagy kedvező feltételek mellett átvétetnek.

(218) **Elsinger M. J.**
Bécs, Neubau 2.
Zollergasse,

Elsinger M. J. és fiai
Bécs, Neubau, Zollergasse 2

eső köpönyeik,
kocsitakaró ponyvák, ágyceteket, sátorkölmeik

Sz. 5310. — 1878. (334) (1—1)

Árverezési hirdetmény.

A kékesi járás szolgabírája által ezennel közhírré tétetik, hogy a kir. kincstár részére czegei gróf Wass Ádám urnak és gróf Wass Ádámné 5 nagyságának több évi adó és más nemű kir. kincstári tartozásokért és pedig: előbbinek folyó évi augusztus-hó 26-kán Czege községében lefoglalt 6 asztagban, 600 kalangya búzája 720 forint becsárban

folyó évi szeptember-hó 16-kán d. e. 10 órakor,

Czege községében tartandó első nyilvános árverezésein; utóbbinak pedig Császári községében augusztus hó 27-kén lefoglalt 3 szakasz búzája — szakaszát 200 kalongyájával, számítva 1410 frt. és egy asztag rozsza 120 kalongyával, számítva 196 frt. becsárba,

folyó 1878-ik évi szeptember-hó 16-kán d. u. 3 órakor,

Császári községében tartandó első, — esetleg mindkét végrehajtást szenvedő félnél lefoglalt tárgyakra nézve, Szamosújvárt

f. év szeptember-hó 25-kén reggeli 10 órakor,

tartandó második nyilvános árverezésein, a következő feltételek alatt eladni fognak n. m.

1.) Az első árverezésein a lefoglalt tárgyak becsárban alól csak is azon esetben fognak eladni, ha a becsárnak $\frac{3}{4}$ része ígértetik.

2.) A második árverezésein azonban bármilyen árért is a legtöbbet ígérőnek át fognak engedtetni.

3.) A vétel-ár készpénzben azonnal lefizetendő.

Kelt Kékesen, 1878. szeptember 6-kán.

HATFALUDI BERTALAN, szolgabíró.

4582. Szám.
1032.

(333) (2—3)

Hirdetmény

A kolozsvári m. kir. bányagazgatóság számára, az 1878. évi téli időnyre szükségeltető 192 köbméter (48 öl) nem usztatott bükkhasáb tűzifa szállítására vállalkozók felszólíttatnak, hogy írásbeli 50 forint bánatpénzzel ellátott ajánlataikat (Offert) a bányagazgatóság kiadó hivatalához

f. évi szeptember 25-ig

adják be, s ezen napon reggeli 10 órakor, a beérkezett ajánlatok tárgyalására személyesen jelenjenek meg.

A szállítási s egyéb feltételek a bányagazgatóság irodájában belső-farkasutca 7 szám alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1878. évi szeptember-hó 8-kán.

M. kir. bányagazgatóság.

STEIN JÁNOS
erdélyi muzeum-egyleti könyvtáros
ödondászati raktárában
található némely régibb művek
(megrendelések utánvétel mellett, vagy a pénz előleges beküldése mellett azonnal teljesíttetnek.)

Az Erdélyi nagyfejedelemség és hozzá tartozó
részek, három nemzetekből álló Nemes Rendeinek 1809-dik esztendőben Kolozsvár szabad királyi városban, tartott közönséges gyűlésein folyt tárgyaknak jegyzőkönyve. Nagy ívrét kötve.
Ára 1 frt.

Erdély nagy fejedelemség' 1834-ik esztendőben
május 26-kára, Kolozsvár szabad királyi városba hirdetett országgyűlésének jegyzőkönyve és irománykönyve. Nagy ívrét kötve.
Ára 1 frt 50 kr.

Az 1830-dik esztendőben, Posonyban tartatott
Országgyűlése alkalmával költ, és a Jegyzőkönyvben említett Irományok' Rendje. Nagy ívrét fűzve.
Ára 1 frt.

Az Erdélyi nagyfejedelemség, s hozzá vissza-
kapcsolt Részek, három Nemes nemzetekből álló Rendeinek, Kolozsvár szabad királyi várossában 1841-dik év november 15-dik napján kezdődött Országgyűléséről készített Jegyzőkönyv továbbá: Erdély Nagyfejedelemség 1841-dik év. November 15-dikén Kolozsvár szabad királyi várossába hirdetett Országgyűlésének Irománykönyve egy kötetbe kötve. Nagy ívrét.
Ára 1 frt 50 kr.

Felséges Első Ferencz Austriai Császár,
Magyar és Csehország koronás királyától, Pozsony szabad királyi várossába 1830 dik Esztendőben Szent-Mihály havának 8-dik napjára rendeltetett, Magyar országgyűlésének Jegyzőkönyve. Nagy ívrét kötve. Ára 1 frt.

Acta Comitiorum Regni Hungariae. Felséges
Első Ferencz austriai császár, Magyar és Csehország koronás királyától, Posony szabad királyi várossában 1830-dik esztendő Szent-Mihály havának 8-dik napjára rendeltetett Magyar országgyűlésének írása. Két vastag kötet. Nagy ívrét.
Ára 2 frt.

Ugyanott régibb, vagy használt könyvek újakért becséréltetnek, vagy kedvező feltételek mellett átvételnek.

Ugyanott kapható

A kornevilli harangok.
I. ábránd. HESS ADOLFTÓL. Ára 1 frt 20 kr.

A kornevilli harangok.
II. ábránd. HESS ADOLFTÓL. Ára 1 frt 20 kr.

A kornevilli harangok.
Keringő HESS ADOLFTÓL. Ára 1 frt.

A kornevilli harangok.
Keringő. RAIMUNDTÓL. Ára 80 kr.

A kornevilli harangok.
Polka. MOLNÁRFY J.-től. Ára 60 kr.

A kornevilli harangok.
Francia négyes. FAULWETTERTÓL. Ára 60 kr.

In Weidlingau ist der Himmel blau.
Marsch von FRANZ ROTH. Ára 50 kr.

PURITAS
Haj-íftó-tej.

PURITAS
Haj-íftó-tej.
A „Puritas” nem hajfesték, hanem tejnemű folyadék, mely majdnem azon eső-dálatos hatással bír, hogy ősz hajakat megifjít, azaz lassankint még pedig legkésőbb tizenégy nap alatt ama szint visszaadja, melylyel eredetileg bírt!
A „Puritas” nem tartalmaz festékanyagot. A haj tetészes szerint vízzel mosat-hatik, lehet fehérről átvont vánkosen aludni, és gőzfürdőt használni, a festéknek nyoma sem vehető észre, mert a

Puritas
nem fest, hanem ifjítja és pedig a leghosszabb és legdúsabb női hajzatot és a férfi haját és szakállát.
Egy üveg „Puritas” Ára 2 frt. (postai szétküldésnél 20 krral több) s kész-pénzzel, vagy utánvétellel kapható: Franczi Ottónál Bécs Mariahilferstrasse 38. szám.
Raktárak: Kolozsvárt: Valentini gyógyszerész, Reloute soron. Gy.-Fejér-várt: Csiky Kristóf. Segesvárt: Teutsch J. B.

Szálloda-átvétel.
Van szerencsénk tiszteltetl értesíteni a t. cz. közönséget, hogy a „Fehér Parkashoz” címzett szállodát Bécsben, belváros, Fleischmarkt, Wolfengasse, a görög templom áttellenében.
(324) (3—3)

Átvettük. Ezen régi jó hírű szálloda, a város központján, a főposta és István-ter közeletben, a legélénkebb kereskedelmi forgalom gyűpontján, több mint száz éves fenn-állásának szoliditása által mindenütt jó hírnevet vívott ki magának, melynek megőrzése nekünk is első sorban kitűzött czélunk leand.
A t. cz. közönség minden lehetséges igényének megfelelően, nem kiméltünk költséget, a szállodát újon rendeztük be, s a kornak megfelelőleg, úgy a szoba—valamint az étte-rem árait is tetemesen leszállítottuk. A midőn tehát a t. cz. közönséget becses látogatásra felkérjük, maradunk
mely tisztelettel:
Kerschbaum Ferencz és Lipót.

Kézi és fali
térképek.
ATLASZOK,
Földgolyók.

Stein Jánosnál
Kolozsvárt.

Római és hellen
remekírók,
szótárral és jegyzetekkel
ellátva.

Iskolai könyvek.

(305) A jelen új tanév alkalmából van szerencsém tudósítani

a t. cz. igazgató, tanár, tanító- és nevelő urakat, tanuló ifjúságot, és egyáltalában

ERDÉLY ÖSSZES TANINTÉZETEIT,

hogy könyvkereskedésben, mely újabb időben megint nagyobb kiterjedést nyert, úgy, hogy ma már mint Erdély legnagyobb könyvesarnoka egyedül áll, mindenféle

iskolai könyvek, tankönyvek és tanszerek

egyetemek, gymnásiumok, képezdék, ipar- és polgári iskolák, elemi- és néptanodák, valamint magánintézetek számára nagy készletben tartatnak és folyvást kaphatók.

Nagyobb megrendeléseket kérem idején beküldeni, hogy a kívánt példányok száma iránt tájékozhasam ma-gamat folytonos megrendeléseimnél és hogy a megküldésben késedelem ne történjék.

Tömeges megrendeléseknél pontos szolgálat, előnyös feltételek és jutányos árak biztosítása mellett tiszteletpéldányokat, saját kiadásaimból pedig ingyen-példányokat bocsátok a t. megrendelők rendelkezésére, szegényebb sorsu tanulók számára.

Czím- és árjegyzékkel az iskolai könyvekről, valamint bármilyen könyv-jegyzékekkel kívánatra azonnal és ingyen szolgálok.

Stein János,
könyv-, mű- és zeneműkereskedése.

Iskolai könyvek.

**Szótárak,
nyelvtanok
és
társalgási könyvek.**

Stein Jánosnál
Kolozsvárt.

Rajz- és szépirás minták,
nagy
választékban.